

Lokalitás vagy regionális egység? – A weimari konzervativizmus globális hatásai

TŐKE MÁRTON

SZTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola, doktorandusz
tokemarton@protonmail.com

Kulcsszavak: regionalitás, konzervativizmus, Weimari Köztársaság, amerikai eszmetörténet

Visszatekintve bizonyosan kijelenthetjük: semmi sem gyakorolt olyan jelentős hatást a huszadik század amerikai közgondolkodására, mint a Weimari Köztársaság emigránsainak változatos gondolati rendszerei. A frankfurti kritikai elmélet, a különböző zsidó és keresztény megváltástanok, illetve az antik- és középkori világeszmék modern politikai elgondolásai mind meghatározóvá váltak a hidegháború évtizedeiben, ezek forrását azonban igen kevesen ismerték fel tudatosan. A weimari konzervatív emigránsok nihilizmus-képének és ebből fakadó modernitáskritikájának példáján keresztül a jelen előadás rá kíván világítani a lokális és a globális dinamikájának fontosságára az eszmetörténetírásban. Tudományszociológiai kiindulópontja, hogy az ideák történetének nagy fordulói – szinte szabályszerűen – lokálisan és kulturálisan meghatározott gondolkodói körök szétterjedéséhez, akár helyzeti viszonyainak megváltozásához kötődnek: nincs ez másképp a vizsgált hagyomány három nagy szerzőjének, Leo Straussnak, Eric Voegelinnek és Henry Kissingernek az esetében sem.